

Udenrigsministeriet
Asiatisk Plads 2
1448 København K

Dato 20. februar 2017
J.nr. 351.70/31465

Høringssvar vedr. omlægning af civilsamfundsstøtten

DIIS værdsætter processen med muligheden for at indgive høringssvar vedrørende den fremlagte informationsnote, der beskriver forslaget til omlægning af allokeringen af civilsamfundsstøtten.

DIIS hilser bestræbelserne på at etablere en strategisk, sammenhængende og gennemsigtig ramme for den del af det danske udviklingssamarbejde, som udføres i samarbejde med danske civilsamfundsorganisationer, velkomne. DIIS finder, at den klargøring af principperne for indgåelse af strategiske ramme- eller partnerskabsaftaler med danske civilsamfundsorganisationer, som informationsnoten er en del af, er et nyttigt bidrag heri.

DIIS har derudover følgende kommentarer til informationsnoten:

a) Risiko for instrumentalisering og svækket uafhængighed af civilsamfundsaktører i Danmark og i det globale syd

Helt generelt finder DIIS det vigtigt at understrege – og formidle – de mange vigtige og forskelligartede substantielle roller, som civilsamfundet i Danmark og i partnerlandene spiller som led i implementering af et effektivt udviklingssamarbejde og samfundsudvikling generelt.

Civilsamfundet har således en vigtig rolle i forhold til at bidrage til at bringe vigtige samfundsemner til debat, holde beslutningstagere til ansvar, fremme aktivt medborgerskab på lokalt, såvel som på nationalt og globalt plan. Det er derfor positivt, at en væsentlig del af den udviklingsbistand, der formidles gennem civilsamfundsorganisationer, fortsat vil have til formål at styrke civilsamfundet i det globale syd. Det er ligeledes både naturligt og glædeligt, at civilsamfundet identificeres som havende en substantiel og vigtig rolle i bestræbelserne på at indfri verdensmålene for bæredygtig udvikling. DIIS finder det ligeledes positivt, at vigtigheden af et "uafhængigt" og "mangfoldigt" civilsamfund understreges i noten.

Det er dog også vigtigt at have for øje, at dele af informationsnoten peger i retning af en forståelse af civilsamfundets rolle som mere instrumentel. Det gælder f.eks., når det i afsnit 2.1.1. beskrives, at målet for partnerskaber under Lot CIV er at "... implementere verdensmålene for bæredygtig udvikling", og når det sidst i samme afsnit beskrives, at "det primære ansvar for forvaltningen og implementeringen af interventioner og aktiviteter gradvist skal overføres til

partnere i det globale syd" (DIIS fremhævninger). Denne mere mekaniske forståelse af civilsamfundets rolle rummer en risiko for at overse og dermed nedtone civilsamfundets bredere rolle som folkelig forankret samfundsaktør med risiko for at svække dets uafhængighed.

Ligeledes, mens civilsamfundets mangfoldighed – her med reference til det globale syd – fremhæves som væsentligt, herunder det faktum at civilsamfundet ikke alene består af formelt registrerede organisationer, men også af løsere sammenslutninger af borgere, grupper og bevægelser, så bærer informationsnotens præg af en præference for partnerskaber med den formaliserede del af civilsamfundet. DIIS foreslår, at det eksplicit fremgår af informationsnotens, at der tales om civilsamfundet i den brede forstand.

Et instrumentelt fokus på de danske civilsamfundsorganisationers rolle som strategiske partnere til Udenrigsministeriet i bestræbelserne på at opbygge civilsamfundets kapacitet i det globale syd rummer desuden en risiko for at svække de danske civilsamfundsorganisationers brede folkelige forankring i Danmark og for at såvel vigtige kompetencer, som engagement i global udvikling går tabt. DIIS anbefaler derfor, at det fastholdes og tydeliggøres gennem informationsnotens, at den del af det danske udviklingssamarbejde, der formidles gennem civilsamfundet, og særligt den del, der formidles gennem Lot CIV og Lot LAB, også har til formål at sikre og styrke et mangfoldigt civilsamfund i Danmark, der aktuelt og fremadrettet bidrager til at sikre en levende og kritisk samfundsdebat, holder beslutningstagere til ansvar, udvikler og afprøver nye løsninger på samfundsmæssige opgaver og udfordringer mm.

Informationsnotens understreger endvidere vigtigheden af at klargøre principperne og herunder at gøre det muligt for de danske civilsamfundsorganisationer at vurdere, hvorvidt de ønsker at ansøge om at indgå en strategisk partnerskabsaftale med Udenrigsministeriet eller de foretrækker at ansøge om støtte til deres arbejde gennem programstøtte administreret gennem CISU. Principperne, overvejelserne og afvejningerne for denne støtte er ikke omtalt – eller offentliggjort – samtidig med principperne for de strategiske partnerskabsaftaler. DIIS opfordrer derfor til, at principperne for denne type programstøtte, samt den relative volumen for de to modaliteter, offentliggøres samtidig med offentliggørelsen af principperne for tildelingen af strategiske partnerskabsaftaler. Dette vil fremme transparens til gavn for alle relevante aktører og dermed også medvirke til at forebygge misforståelser eller lignende.

b) Risiko for at svække civilsamfundets kritiske stemme og innovationskraft

Ønsket om at skabe sammenhæng mellem civilsamfundsstøtten og den udviklingspolitiske strategi, som civilsamfundsstøtten udgør en del af, er naturligt. DIIS finder dog, at man med den meget tætte, strategiske kobling mellem den del af civilsamfundsstøtten, der påtænkes allokeret gennem strategiske partnerskabsaftaler, og de aftalte politiske prioriteter for udviklingssamarbejdet, meget vel kan få den konsekvens, at den kritiske – og ofte innovative – tilgang til arbejdet i relation til disse prioriteter vanskeliggøres.

Dette gælder f.eks. i forhold til arbejdet med migration og udvikling, hvor understregningen af behovet for et strategisk sammenfald med de politisk bestemte prioriteter for udviklingssamarbejdet medfører en række begrænsninger for civilsamfundets arbejde. Ud over de menneskeretslige perspektiver, gælder dette eksempelvis i forhold til at sætte fokus på

ulighed i og mellem lande som én blandt de grundlæggende årsager til migration og den oplagte modsætning, der eksisterer, mellem den danske udviklingspolitiske prioritet om at forhindre "irregulær" migration og verdensmålene for bæredygtig udvikling, som formulerer som delmål "at fremme adgangen til sikker, legal og ansvarlig migration gennem godt forvaltede migrationspolitikker".

DIIS finder, at der er risiko for, at den øgede strategiske kobling mellem politiske udviklingsprioriteter og civilsamfundsaktørerne vil kunne svække innovation og nytænkning fra de danske civilsamfundsaktører. Innovationspotentiale styrkes gennem frihed til tænkning og handling og svækkes i takt med, at denne begrænses. Væsentlige dele af den nye udviklingspolitiske og humanitære strategi vil kræve betydelig nytænkning i roller og partnerskaber, ikke mindst mellem civilsamfundet og private aktører, samt mellem udviklings- og humanitært arbejde, for at være succesfuld i sin implementering.

For at fremme civilsamfundets innovationskraft anbefaler DIIS derfor, at understregningen om strategisk sammenfald, ud over de geografiske prioriteter, hovedsageligt defineres i forhold til den dagsorden, som verdensmålene for bæredygtig udvikling udstikker, for derved at give plads til fleksibilitet og styrkelse af innovationspotentialet i dansk civilsamfundsarbejde i det globale syd.

c) Civilsamfundets privatsektor engagement og folkelige engagement

Informationsnoten foreslår, at de ansøgende civilsamfundsorganisationers evne til at indgå i partnerskaber med den private sektor skal udgøre et separat kriterie for vurderingen af graden af strategisk overensstemmelse i den programmatisk tilgang (Annex 3, kriterie 11). Samtidig lægges der op til, at civilsamfundsorganisationernes evne til at indgå partnerskaber med den private sektor jf. annex 4 vægtes dobbelt så tungt som de samme organisationers folkelige engagement (kriterie 17).

I lyset af at et andet kriterie, ligeledes til vurderingen af graden af strategisk overensstemmelse i den programmatisk tilgang (Annex 3, kriterie 15), retter fokus på civilsamfundsorganisationens innovationsevne og -vilje, forstået som udviklingen af partnerskaber med offentlige institutioner, virksomheder, forskningsorganisationer og andre civilsamfundsaktører, finder DIIS, at dette kriterie i tilstrækkelig grad tjener til at opfordre til partnerskab med den private sektor.

DIIS finder, at opretholdelsen af et separat og generelt uomgængeligt kriterie om engagement med den private sektor kan være problematisk i en række tilfælde.

Dette skyldes ikke alene, at kriterie 11 udgør en duplikering af kriterie 15 og dermed ekstra betoning af dette, også i pointmæssig forstand. Det skyldes også, at de implicite generelle krav om direkte partnerskab med den private sektor meget vel vil betyde en begrænsning af civilsamfundsaktørers fleksibilitet og mulighed for at spille deres forskelligartede roller i forhold til, hvorledes de hver især bedst bidrager til at fremme den private sektors positive bidrag til indfrielsen af verdensmålene for bæredygtig udvikling. DIIS anbefaler derfor, at det overvejes, at kriterie 11 udelades fra vurderingskriterierne for anden fase.

d) Evaluering af indsatserne

Afslutningsvis bør det for god ordens skyld bemærkes, at det naturligvis på et passende tidspunkt vil være relevant med en evaluering af indsatserne, der finansieres gennem civilsamfundssamarbejdet.

Med venlig hilsen

Kristian Fischer
Direktør